

Locuini'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Strat' Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii”.
Articolii transmisii si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune.
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siese lune 6 „ „ „
Pre anulu intregu 12 „ „ „

Pentru Romanu'a

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tac'a tiu-
brale pentru fiesoc-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Pentru Tofaleni

Prin staruintia Dni invetiatoriu, Gavrielu Cosio-
cariu, au contribuitu urmatorii Domni d'in comuna
Corbu:

D. Gavrielu Cosiocariu doctentu 1 fl., Teo-
doru Cosiocariu preotu 1 fl., Iuonu Cosioea-
riu economu 1 fl., Vasile Cosiocariu economu 1 fl.,
Iuonu Cosiocariu economu 50 cr., Stefanu Co-
sioecariu econ. 50 cr., Nicolae Urzicianu econ.
50 cr., Vasile Enea negociatoru 1 fl., Nastase Enea
negotiet. 50 cr., Vasile Suci economu 20 cr., Ma-
ria Re izraelita negotiet. 20 cr., Petru Monea
economu 1 fl., Filimonu Sira economu 20 cr., Grigore
Munadeiu econ. 1 fl., Simionu Stanu econ. 50 cr.,
Teodoru Spaciu econ. 50 cr., Nicolae Grama econ.
50 cr., Vasile Fortuna jude com. 1 fl., Simionu Sa-
besianu econ. 20 cr., Dumitru Hebeleu economu
20 cr., Rebutits Mihaly econ. 0 cr., Petru Un-
gureanu 20 cr., George Socodatu econ. 20 cr.,
Iuonu Silvasiu econ. 10 cr., Petru Goia econ. 20
cr., Rebutits Antal econ. 30 cr., Iuonu Hebeleu
econ. 15 cr., Iuonu Branea econ. 40 cr., George
Goia econ. 20 cr., George Druga econ. 30 cr., Ia-
cobu Iconariu econ. 20 cr., Ionu Urzicianu,
adjunctu 1 fl. 15 cr. — Sum'a totale 16 fl.

Despre o brosiura nemtiésca, tiparita la Paris, sub titlatur'a: Unitatea Ro- maniei. *)

Craiova, 18. noemvrie, 1869.

III.

In capitulele precedente am potutu vedé, cum
acésta brosiura voiesce a creá Austriei ore-cari titlu-
ri la reconoscinti'a si consideratiunea Romaniloru;
cum voiesce a dá actelorui ei celoru mai repre-
hensibile si vatematorie, o colóre si una intentiune
favorabile si atragatoria, ca sé cascade inim'a na-
tiunei romanesci, in genere, încátu sé vina singura,
de buna voia si fara multa ceremonía, a se pune
sub sceptrulu ei celu parintescu. Si, notati bine,
tocmai candu are nesocotinti'a d'a tractá pe fratii
nostri de peste Carpati cu atátu de pucina inteli-
gentia, ca sé nu dícu altufelu.

E bine, ca acést'a sé fia cu potentia, doue
lucruri esentiale trebuiescu neaperratu:

Antíu, ca natiunea romanésca sé aiba una
forte si adunca convictiune de febleti'a si sterpitiu-
nea sa, de a poté esistá prin sine insa-si. Si, alu
douilea, una mai forte si mai inalta confientia si
sperantia in Austri'a, ca o va protectá, ca se va
mentu' si se va inaltá printr'ins'a, precum in tre-
cutu nu i-s'a intemplatu.

Sé cercetámu aceste doue conditiiuni, cu aten-
tiune si fara illusiuni; pentru ca ori si cine vede,
ca sunt sine qua non, pentru ca sé póta ajunge
la rezultatulu imaginatu.

Intr' adevuru, Romanu'a, séu mai bine natiunea
romanésca, a avutu momentele si omenii séi, cari
au dísu, ca ascépta salvarea ei dela una monarcía
ereditaria, dela unu principe strainu, de la Ca-
rolu de Hohenzollern, in fine. Intru
adeveru, si Austri'a, esistentia eminentemente monar-
cica, di despotica, a potutu crede, ca asemene aspi-
ratiuni sunt si naturale si legitime si posibile la
natiuni, totu-de-un'a si in totu casulu. Dar' trebue
sé soia, ca celu d'antíu defectu alu Democratiloru
este de a contá forte multu pre sene, de a nu
contá pre altii, decâtu candu se degrada, candu
scadu ori se poticsescu.

E bine, natiunea romanésca, eminentemente de-
mocratica si liberala, nu pote crede, in stare nor-
male, nu pote contá si sperá decâtu in propri'a sa
vitalitate. Austri'a, cátu timp nu este
una federatiunesincera si com-
plecta, cu una deseverstita satis-
factiunea a nationalitatiloru, pen-
tru noi este o finta peritória, chiaru perduta, a
oarei disparitiune o vedemu pe totu momentulu.

*) A se vedé nr. 57, 69, 85 si 86 „Fed.” an. tr.

A crede, asid' dar', ca natiunea romanésca, pen-
tru ca si a alesu, intr'o dí, de conducatoru alu
afaceriloru sale de statu, pe unulu d'in capetele
incoronate d'in Europ'a feudale, se va inhamá si
mane bucurosu la carulu imperiale alu unei Au-
strie, ce are ori nu are trebuintia de d'ins'a, este
a cunosce forte pucinu si natur'a omenesca, si
netur'a democratiei, si natur'a Romanu'ui.

Trecemu acum la a dou'a cestiune, adeca la
aceea de a se scí daca Romanulu si natiunea ro-
manésca a invetiatu a contá pe Austri'a, ori a se
mefá de d'ins'a cu o ura neimpacata, cu tota scar-
b'a, ce pote avé o natiune, ce-si respecta si-si iu-
besce limb'a si natiunalitatea?

Pentru acést'a nu avemu mai multu decâtu a
face una simpla intrebare.

Ce a facutu Austri'a atátu d'incoce cátu si
d'incolo de Carpati, ca sé cascade inim'a Roma-
niloru?

Nu a lucratu totu-de-un'a, si nu lucreza si
asta-di, pre tota díu'a, pentru ca sé-si alieneze íni-
mele acestei natiuni?

E bine, va culege ceea ce a semenatu. Con-
secintiele sunt fatale: Austri'a si-le-a creatu singura.
Era cuventulu lu-pote vedé fia cine: cá, in qua-
litatea sa de esistentia feudale si despotica, nu
pote contá pre natiuni liberale; atátu este adeve-
ratu, ca transactiune intre principie nu pote fi.

Scrisa de straini, cari nu au conoscutu nece
pe Romani nece caracterulu si aspiratiunile loru,
acést'a brosiura, nu este de mirare, daca, cu spíri-
tulu séu strimtu si rutinieru, in zapacéla unei
catastrofe iminente, a potutu întielege, ca una do-
rintia idiota de aglomeratiune prosaica, tendintiele
Romaniloru spre una unificarea política, inteligenta
si plina de vietia si de viitoru.

Emanoilu Quinezu.

Meditatiuni la anulu nou 1870

Gratuu 1 ian. 1870.

I.

Unu anu se mai stracora la vechi'a resiedentia,
In spaciulu fara margini alu tempului pasatu;
Intrandu d'in asta ora in strinsa referintia
Pre calea istoriei, cu totu ce 'n lume-a statu.

A. M.

Éta unu anu a mai espiratu, a mai trecut
ca umbr'a unui norioru de véra, plinu de fur-
tune grele, imprimendu in inim'a fia-cariu mori-
toriu cáte o suveniru nenitavera. Immensa mare
a tempului a mai crescutu cu unu picuru; vietia
omului a inaintatu cu o trépta, ér' cartea popore-
loru s'a inavuitu cu o pagina.

Campanele suna cu unu tonu doiosu, invitan-
du pre moritoriu, sé-si plece genuchele in ain-
tea sanctuariulu divin. Sufletulu omului se
pare a fi asta di miscatu mai tare ca ori candu
in decursulu anului. . . Multime de poporu se
grupéza in aintea altariulu, spre a-si asterne
tributulu séu de iubire si pietate pentru bunulu
Creatoriu. . . Atátu de blandu, atátu de religiosu
e asta-di omulu. Cu manile inlestate, cu ochii
scaldati in lacreme, tramite la tronulu cerescu
ferbintile sale rogatiuni, ca bunulu parinte de susu
sé restaureze intre omeni pacea si indestulirea.

Privesce aduncu in oglind'a trecutulu; apoi,
acerbatu de ore-carca indignatiune, pare ca se
intréba: Ore candu voru incetá de a vibrá
preste capetele poporeloru calamitatiele si su-
ferintiele; candu se va pune ore capetu ver-
sariloru de sange omenescu; candu voru
incetá infamele privilegie, si in loculu loru candu
se va introduce dreptulu liberu si inviolabilu alu
toturor; candu díu'a pabei va fi domn'a lumii?!

„P a c e”, o, ce cuvntu sacru! Tu esti devis'a
umanitatii, decretata de insa-si natur'a, ér' funda-
mentulu, conditiunea suprema, fara de care nu
poti avé esistentia, este iubirea. Pacea va fi
totu esilata d'in mediulu-loculu omenimei, pana can-
du inim'a omului va fi desbracata de celu mai
santu semiementu, de sentiulu iubirei ome-
nesci. Pentru iubirea omenésca Salvatoriulu
suféri martiriulu crucei, spre a dá omenimei esem-

plu; dar' acestu esemplu nobilu se pare a fi fara
efectu ba chiar dispretiuitu. „Iubesco pre deapro-
pele téu, ca pre tene, iesu-ti!” ne demanda reli-
giunea, si cum implinesce omulu acestu mandatu
santu? La calea in peciore fara picu de consi-
deratiune.

In locu de a iubi pre deapropele, pre fratele
séu, lu-uresce mai multu decâtu pre animalulu
celu mai inferioru. In pieptulu lui, in locu de
amore, conserva numai invidia si dispretiu. Inim'a
lui, in locu de a manifestá virtuti nobile, se face
sclava egoismulu si ambitiunei mérsiave.

Oh! omule, tu, cunún'a creatiuniloru, cine esti
tu si ce esti ávevea, care este destinulu téu in
lume?! Multa am meditatú asupra ta si asupra
faptelor tale. Ddiu te-a creatu, sé fii liberu si
neaternatoriu, dara mai multu — libere si neater-
natorie sunt tote creatiunile naturei, — pre
tine te-a indiestratu cu acele proprietati nobile,
ce te radica la culmea toturor acestoru creatiuni.
Pre fruntea ta a inscisu unu destinulu sublimu, si
spre ajungerea acestui-a te-a provediutu cu facul-
tatile cele mai scumpe si puternice. Ti-a dísu, sé
iubesci umaritatea, sé respectezi dreptulu si drep-
tatea, sé adori libertatea si independentia. Si cum
ti-implinesci tu asta chiamare sacra? — Tu esti
unu monstru, ce reprezenta pre de o parte pre
angeru, ér' pre de alt'a pre demonu. . . .

Sunt omeni cu inima nobila, cu inima nepet-
tata, cari influintieza ca nesce angeri ceresci in
concertulu omenimei; sunt inse omeni — si de
acesti-a sunt multi — cari au o inima négra ca
noptea si cruda ca infernulu, inima de de demo-
nu; acesti-a nu se sfiescu a violá cele mai sante
drepturi ale omenimei.

Precandu animalele de unu genu se suferu,
fara de a se sfásiá, fara de a-si suge sangele
unele altoru-a; pre candu paserile codrilor nu-si
rapescu cuiburile, pre candu tigrii si leii desier-
turiloru armonieza unulu cu altulu fara de a se
persecutá si sferticá: — pana atunci acelu soiu
de omeni nu se infiora a esterminá pre semenu-
lu séu.

Acelu soiu de omeni afla desfatere intru a
tiené subjugatu si incatenatu pre fratele séu;
i-place sé-lu veda terainda-se in aintea sa; inim'a
lui semte placere, vedendu-lu plangundu si ge-
mendu sub sarcin'a oppressiunei, impilarei si a ne-
dreptatiloru; ma sufletulu lui atátu de degradatu
si crudu, atátu de inghiaciatu si tiranu, cátu tiene
de bravura si triumfu a rapí averea, miser'a coliba
ba chiaru si cei trei coti de pamentu ai deapope-
lui séu, si a-lu espune голу, flamandu si lovitu de
tote tempestatile naturei, sé pera blastemandu pe
tiranulu si ucigasiulu séu; — precandu acesta ti-
ranu nu o comite nice contr'a celei mai rele d'in
vitele sale. Canele lui siede cu elu intr'o casa;
are parte d'in tota bucatu'a domnului séu; ér'
pre fratele, pre semenulu séu omulu lu arunca in
mediloculu drumulu, ma nece acolo nu lu su-
fere.

Unu spectaclu acestu-a, ce revolta tote sen-
tiementele mai bune ale íuimei umane.

Cátu de mareta e chiamarea ta, omule, cátu
de sacra si sublima este destinatiunea ta in lume;
si, vai, pucinu te silesce a-o ajunge!

Mari'a natura te-a creatu sé fii, ca o rosa,
care desvoltandu colorea sa, respandesce in giu-
rulu séu numai profumu si placere; in pieptulu
téu a saditu o inima care sé semtiésca, séiubesco,
sé iubesco dreptulu, egalitatea, totu ce e umanu
si nobilu; dar' in loculu acestoru sentimente
scumpe, inim'a ta contine numai ura, invidia si
o ambitiune spurcata. Ti-place a mirosí aburulu
sangelui nobilu alu fratelui téu, ce se versa pen-
tru realisarea scopuriloru tale egoiste si vane;
ba stirpesci popore întrege; tiere fructifere le pre-
faci in desierturi, si in ruine cetati inlitoroie.

Cine sunt caus'a atótoru rele in lume? Ti-
ranii si asupritorii, dusmanii luminei si ai liber-
tati. Ei prepara si conserva in societate viciulu
coruptiunea si calamitatiele, si cu ajutorulu ace-
storu-a ei usurpa drepturile si bunurile cele mai
sacre a le omeniloru si natiuniloru. Numai candu
poporele, desceptate prin cunoscentia si puterea in-

tereselor si drepturilor lor sante si suverane, voru nimicî tirania si asuprirea, numai atunci omulu va traf liberu in statu liberu.

A. P. A l e x i.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia dela 15. ian. 1870.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Colomanu Széll. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Lónyay, Bedekovics, Gorove si Eötvös.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei precedinte, presiedintele presinta camerei deferite petitiuni, intre cari si petitiunea procurorului de statu Ionu Szabó, prin carea cere permissiunea camerei pentru a intentá procesu de pressa contra deputatului dr. Svetozaru Miletics, pentru unu articlu aparutu in nr. 118 alu diariului sêu „Zastava.“ — Se tramitu tote la comisiunile respective.

Danilu Irányi interpeleza pre ministrulu de interne in privintia dispusetiunii oficalatoru pestane, conformu carora a mai multi individi fura arestati si condamnati la multete pecuniarie pentru cá au colportatu epistol'a lui Kossuth, relativa la infintierea unei casarme pentru honvedii invalidi. — Se va comunicá ministrului respectivu.

Urméza la ordenea dilei desbaterá generalea supra raportului comisiunei financiare in privintia bugetului pentru an. 1870.

Col. Tisza, deschidendu desbaterca generale prin una vorbire lunga, presinta urmatori'a motiune:

„Camer'a sê enuncie protocolarmente, cá delaturandu acum'a d'in raportulu generalu alu comisiunei financiare, partea referitoria la pensiuni, carea trebue sê formeze objectulu unui concludu de sine statatoriu, si anume alu unei dispusetiuni legale, primesce de ale sale celealte párti a le raportului d'in cestiune, acceptandu de la ministeriu, ca bugetulu pentru annu venitoriu sê lu compuna conformu pártiloru acestora.“

Fr. Déák si b. Gab. Kemény pledéza in favorulu raportului comisiunii financiare.

Col. Ghyezzy presinta, cu privire la pensiunile d'in raportulu cestiunatu, unu proiectu de concludu subscrisu de dn'ia sa, Col. Tisza, Lud. Salamón, Lud. Papp, Kanut Kende, Stef. Kúthy, Dion. Majthényi, Iul. Gyórfy, Paulu Szontagh (d'in Iaurinu) si Paulu Nyári.

Vorbescu mai multi oratori parte pentru, parte contra raportului comis. financiare.

Siedintia se inchiaia la 2 ore d. m.

Siedintia dela 17. ianuaru a camerei deputatiloru.

Dupa autenticarea procesului verbalu d'in siedintia de sambeta, se substernu una multime de petitiuni; unele d'in aceste ceru regularea municipieloru pre base autonmica etc. — Acatiu Barsay si Sandru Szöcs, fiindu morbos, ceru congediu pre tempu nedeterminatu. Li se acorda. — Bar Iosefu Rudics presinta camerei petitiunea opidului Jancovatin, care cere stergerea privilegieloru sustatorie, si anume esfiintiará regalieloru.

Emericu Ivánka intréba pre ministrulu comunicatiunei, cá presintá va camerei, inca in decursulu lunei curente, propunerea si proiectulu de lege alu consiliului calei ferate nord-ostice, relativa la cladirea liniei Nyiregyhaza-Ungvár? — Min. comun. c. Emer. Mico pro-

mite, cá va urgita gatierea elaboratului pentru linia d'in cestiune; tempulu presintarei inse nu se pote determiná.

Tofu ministrulu comunicatiunei respunde bar. Ludovicu Simonyi, promitendu, cá va presintá in scurtu proiectulu relativu la linia ferata Esecu-Fiume. — Interpelantele nu este multumitu cu intentiunea ministeriului, de a concessiuná la trei societati diferite edificarea calei ferate Alföld-Fiume. Urgitéza de nou edificarea acestoru linie.

Ministr. pres. c. Andrássy respunde la interpelatiunea lui Colom. Tisza, adresata lui inca in 30 iul. an' tr., in cestiunea provincialisarei confiniului militaru. La intrebarea: d'in ce cauza s'a tramisu si presiedintelui ministeriului d'in colo de Leit'a autografele relative la provincialisarea unei párti d'in confiniulu militaru, respunde, cá procederea acést'a nu s'a potutu evita d'in cauza cá quof'a Ungariei, ce are sê fia mai mare dupa reanizarea confiniului, numai pre calea ecést'a s'a potutu scrutá si determiná. La intrebarea: cum de unulu d'in autografele adresate ministrului comunu de resbelu, n'a fostu contra-semnatu de dsa, respunde, cá unulu d'in acele autografe a espresu intentiunea Maj. Sale pentru provincialisarea unei párti d'in confiniu, dreptu-ce nu l'a contra-semnatu, pentru cá sê se védá, cá Imperatulu a emis — motu proprio — acelu autografu. La intrebarea ultima: are de cugetu guvernulu sê puna pre méssa camerei unu raportu de taiatu cu privire la confiniulu militaru, respunde, cá nu este nice tempulu nice ocaziunea de a descoperi situatiunea. Scirile respandite despre nemultumirea confinariloru au provenitu de acolo, cá poporulu s'a sentitu parasitu si isolatu, crediendu, cá multele schimbári nu aduc prú multu bine. Daca poporulu confinaru se va convinge, cá interesele lui morali si materiali nu sunt periclitate (?) prin reanizare si cá natiunea magiara nu voiesce sê-i nimicéca natiunalitatea: neliniscea si nemultumirea va incetá. (Aprobare.)

Interpel. Colom. Tisza e multumitu cu respansulu relativu la intrebarea ultima, si doresee, ca provincialisarea sê se esecute câtu mai curendu. Ar' mai dorí, ca autografele prú inalte, uai alesu cari atingu interesele coronei, sê nu se emita fara contra-semnatiunea ministeriului ungurescu

Min. pres. Andrássy dechiara, cá guvernulu n'a intrelasatu nemica pentru grabirea incorporarei confiniului. Spera, cá tempulu incorporarei complete va sosi in curendu. Intregitatea tieroi — dice Dsa — nu s'a luatú nice odata sub discutie. Roga camerei, sê iée actu despre respansulu ce lu dède.

Se votéza, si presiedintele spune, cá camerei a luatú cunoscintia despre respansulu ministeriului presiedinte.

C. Andrássy respunde la interpelatiunea lui Max. Úrményi, cu privire la edificarea casarmeloru pentru incortelarea soldatiloru, spunendu, cá a facutu pasii trebuintiosi in acést'a privintia. — Interpelatoriulu e multumitu cu respansulu. — Se votá apoi bugetulu camerei pre lun'a lui Ianuaru, in sum'a de 80,848 fl.

In ordenea dilei urméza pertractarea generale a budgetului pentru an. 1870. Irányi deschide discutiea. Siedintia se inchia la 2 ore si 10 min. dupa m.

Circular'a ce o publicámu mai la vale, emisa de comitetulu Asociatiunei Transilvane, pentru arondarea despartimenteloru si infintierea comiteteloru cercuali, intru interesulu culturai poporului romanu, este unu ce de multu doritu si asié bine venitu mai alesu asta di, candu vietia nostra sociale-natiunale, scaldata si franta prin desastros'a politica ostrunguresca, este cuprinsa de una

amortieia si inertia mai multu decâtu periculose. Dreptu ce salutámu d'in inima acestu pasiu alu Delgatiunei Asociatiunei nostre Transilvane. Imbracisiatu si ajutatu prin zelulu, energi'a si activitatea intielegintiei nostre, conscia intreseloru vitale ale poporului romanu, acestu pasiu va dá vietiei nostre natiunali unu impulsu vivificatoriu, salutaru si productivu. Deci, la lucru, barbati luminati ai natiunei romane. Iniativ'a e data. N'avemu de câtu ca, desbracandu ne d'in indiferentismu si negligentia, sê punemu umeru la umeru intru solidarizarea si promoverea intreseloru nostre natiunali — intielesuali si materiali.

Nr. 295 d'in 1869.

Prea stimate Domnule!

Adunarea generale IX. a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, in siedintia sa II. tienuta in Sioncut'a-Mare in 11. Augustu 1869, a primitu, prin concludulu sêu de sub p. XV. alu protocolului respectivu, reprodusu in foia Asociatiunei „Transilvania“ Nr. 20 d'in 1869, regulamentul alaturatu aici sub % de alu sêu, si a concediutu esecutarea acelui-a, Comitetului Asociatiunei.

Voindu deci Comitetulu a corespunde inaroinarei acestei-a, a conchisu in siedintia sa de asta-di:

1. Formarea si arondarea despartimenteloru cercuali d'in tote acele districte, comitate si scaune asupra carora a se estende. dupa statutele Asociatiunei, teritoriulu acestei-a, va sê dica: sê se formeze si arondeze câte unu despartimentu cercuale:

- 1. in Brasiovu d'in districtulu Brasiovlui si scaunulu Trei scaune (Háromszék);
- 2. in Fagarasiu d'in districtulu Fagarasiului, scaunulu Cohalmului si scaunulu Cincului;
- 3. in Sabiu d'in scaunulu Sabiului;
- 4. in Sabesiu d'in scaunulu Miercurei, alu Sabesului si alu Orastioi;
- 5. in Hatiegu d'in tienutulu Hatiegului;
- 6. in Dev'a d'in tienutulu Deveii, Uniaderei si alu Dobrei;
- 7. in Abrudu d'in tienutulu Albei inferioare de susu, séu alu intregiloru munti apuséni;
- 8. in Belgradu d'in cealalta parte a Albei inferioare;
- 9. in Baia-de-Crisiu d'in comitatulu Zarandului;
- 10. in Clasiu d'in comitatulu Clusului;
- 11. in Simleulu Silvaniei (Szilágy-Somlyo) d'iu Cra'sua si Selagiu;
- 12. in Deesiu d'in comitatulu Solnocului interioru;
- 13. in Gherla d'in comitatulu Dobocsei;
- 14. in Siment'a mare d'in districtulu Cetatii de piatra;
- 15. in Naseudu d'in districtulu Naseudului;
- 16. in Bistritia d'in districtulu Bistritiei;
- 17. in Reginulu sasescu d'in comitatulu Turdei de susu;
- 18. in Turda d'in comitatulu Turdei de diosu si d'in scaunulu Ariesiului;
- 19. in Muresiu Osiorcheiu d'in scaunulu Muresiului;
- 20. in Blasiu d'in comitatulu Cetatii-de-balta;
- 21. in Seghisor'a d'in comitatulu Albei superioare si d'iu scaunulu Sighisorei;
- 22. in Mediasiu d'in scaunulu Mediasului si alu Nocrichului. *)

*) Maramuresulu, Satu-Marele unde au ramas? Red.

ca nesce somnambulanti, fara de a ni fi pusu unu terenu si una basa reale. Si asié vedemu, cá chiaru si poetii de primulu rang, cu tota nesuintia loru de a ni da nesce opere clasice, ajunsera la sortea lui Sisifu.

Mihaid'a si Traianid'a voru fi nesce monumente eterne, ca sê atesteze viitorimei acést'a dreptiune gresita a literaturai.

Éca dar' literatur'a romana poticnita chiaru la radi-carea ei d'in léganu, cáci desvoltarea ei se incepá pre unu terenu sterpu si unilateralu.

Mai la tote poporele literatur'a s'a inceputu mai antáiu cu traducerea opereloru clasice in limb'a natiunale, si apoi cu imitarea, si numai candu au avutu materialu de ajunsu, creature de diverse forme si terenulu pregatitu, atunci a inceputu a-si luá o cale plastica si a-si capetá o colore natiunale.

Dar' noi amu cugetatu pucinu la acést'a si mai putienu la cangren'a literaria, ce incepe a ne consumá organismulu natiunali, ba inca unii, in escentrulu loru, au cantatu pana acum'a literaturai romane o eterna amintire si mai adausera la marirea confusiunei prin introducerea teutonismului literariu.

Literatur'a romana trebue sê sufera una revolutiune interna pentru ca sê scape de periculu ce o amenintia, si acést'a se va face singuru prin traducerea opereloru clasice grocesei si romane precum si a poporeloru rudite cu noi.

Asié vomu ajunge la una literatura natiunale.

POESIORA.

Homeru.

I.

Cautandu la stadiulu si directiunea actuale a literaturai romane, s'ar' paré cá Romanii se tienu de acéa secta a progresistiloru, cari nu mai voru sê scia nimicu de tota anticitateá, de tote operele clasice si de toti lucifarii lumii vechie, cari stralucescu cu unu nimbu eternu preste literatur'a toturoru poporeloru; s'ar' paré cá Romanii sunt uniculu poporu ce voiesce a-si creá una literatur'a natiunale fara ajutoriulu si amesteculu spiritului clasiceitáti vechie.

Acéste idee sinistre ne cuprindu si ocupa mintea candu vedemu, cá atâtu literatur'a greca câtu si cea romana nu si-a afiatu pana asta-di cultulu si adoratiunea nice in sinulu Carpatiloru, nice pre tiermurii Dunarei de diosu.

Homeru, Pindaru, Sofocle, Euristide, Eschilu, Virgiliu, Ovidiu si Oratiu, toti acesti eroildi impamenteniti si indivinati de secle la poporele europene, au remasu spirite abandonate si urgisite pre teritoriulu romanu, si in literatur'a romana au remasu necunoscute frumosele flori semenate in lume de acesti genii eterni.

Éta aici caracteristic'a principale a literaturai romane si éta poporulu daco-romanu de-si legatu cu traditiunile, credintia, istoria si originea de poporulu greco si romanu, élu totu-si nu le cunosece in literatur'a sa.

Da ce sê dicemu si cum sê ne descriámu man'a, candu vedemu cá nu cunosemu nice genii poporeloru sorori, la cari apelámu de atâte-a ori, provocandu-ne la legaturele sangelui si ale spiritului. Dante, Tasso, Ariosto, Metastasio, si Camoens sunt totu atâtu planeti necunoscuti inca sub aburul atmosferei dacice. D'in contra vedemu pre di ce merge, cá germanismulu cuprinde terenu totu mai vastu in literatur'a romana. Brosiure si foie literarie sunt pline cu traduceri d'in Heine, Schiller si Goethe; éra de alta parte se facu studie si se tienu prelegeri publice despre Osianu, Byronu, Puschinu si Ddieu mai scie care.

Si astu-feliu s'a inceputu literatur'a romana fara de a cunosece câtu de putienu spiritulu, tendiut'a si inaltimea opereloru clasice vechie, ba nice chiaru a aceloru-a, la a caroru missiune facemu pretensiune de ereditate legale. Si care este literatur'a natiunale a Romaniloru si unde a ajunsu?

Scritorii romani de trei-dieci de ani incoce, afara de nesce fantasie proprie naturali si originali, nu au produsu nimicu de câtu nesce absorbiture si schimositure.

Ba vedemu pre anu ce merge, cá literatur'a romana nu mai inaintéza, pre langa tota multimea poetiloru, cari asta-di au devenitu una cangrena literaria si o pestilentia corumpetoria si spiritului si gustului.

Si caus'a acestui reu este, cá in literatur'a nostra inca nu s'a inceputu studiulu opereloru clasice, ci amu inceputu a scrie fara a cugetá, si amu cugetatu ratecindu

vernu reprezentativu, ér' nu carpeli si aberatiuni. Intr'una ministeriu, care ese d'in majoritatea camerei, se pune in crederea tieriei; pre candu la d'in contra, ministrii sunt nepoternici, ei nu sunt cunoscuti de tiera, ea nu scie ce idee represinta; fortele ministeriului astu-felu se paralizeaza si interesele tieriei asemene.

Apoi ministrii fiindu noi, ne cunoscundu politic'a majoritatii camerei, sunt ca fara nici o busola, facu de viatiuni si prin urmare respandescu neincrederea. Nouii ministri nu se cunoscou nici prin lupte de idee politice, nici prin unitatea acelorui idee, si camera prin urmare ar trebui se le refuse concursulu. D-sa nu face parte d'in majoritate, dar' crede ca e de demnitatea camerei a intraba pre ministrii de ce au alergatu la prefecti, ca-ci la d'in contra ar fi ca cabinetulu se dee unu votu de blamu majoritatii.

De la o vreme in voce situatiunea noastra e curioasa; daca unii prefecoti nu fura, unii soldati sunt bravi, etc., acésta nu o detoramu legiloru, ci numai bunei nature a Romaniloru.

Ce accepta d-sa de la camera? Indiferentia? Nu; sange caldu, energia, ca-ci adi se cunoscce reulu; adi nu mai e starea in care era societatea bizantina, ci e de detoria camerei a indrepta pre guvernul.

Se dice adese: se fimu Romani, se lucramu romanesce! Dar ore mai suntemu noi Romani, descendinti ai Romaniloru strabuni, cum era d. I. Filipescu, care refusa Rusiei stramutarea cassariei la Focsiani? Mai suntemu noi acei Romani independinti si liberi de alta data? Nu; trebuie se terminamu cu asemenea stare; mai multa justitia pentru tiera, nimicu nu mai suferu ca acesti ministrii se mai stee la putere, pentru ambitiuine; nu le mai permite nici demnitatea d-loru; puterea nu se pote mantiené de catu cu iubirea tieriei, ér' nu cu ispretiulu ei.

In tote camerele anglese, chiaru sub restauratiune, in Francia, sub Ludovicu Philipp ministerele nu se mantienau de catu fiindu d'in majoritati.

Tote guvernele cu vederi scurte si pasionate se voru sfarema; acelea se voru mantiené si voru bine-merita de la patria, fiindu reprezentantii ei adeverati. Gresiel'a politica se manifesta prin epluisione; cea morale prin rusine; ambele aceste s'au comisu, 1) aducundu-se ministri fara consentimentulu adunarii, 2) aducundu-se nisce prefecti, cari au formatu acésta camera. (Rom.)

VARIETATI.

*(Proieptulu de lege) relativu la organizarea universitatii reg. ung. precum si la infiintarea unei universitati in Clusiu e mai gal'a. La universitatea d'in Pest'a voru fi siese facultati: 1. facultatea filosofica, filologica si pentru sciintiele naturali, in legatura cu unu seminaru practica de profesura; 2. facultatea juridica; 3. facultatea de medicina; 4. facultatea teologia romana-catolica; 5. cea greco-orientale si 6. cea protestanta. Fiacare facultate va forma una corporatiune separata de sine statatoria, sub conducerea decanului seu; afara de acésta va esiste unu senatu alu universitatii sub conducerea rectorului. Acestu senatu consta d'in 24 membri, cari se voru alege seperatu d'in partea facultatiloru. Judecatori'a disciplinaria se va compune d'in corporatiunile fatultatiloru astu-feliu, precum sunt compuse tribunalele de jurati, adeca acuatoriulu si acusatulu si exercita dreptulu loru derecusatiune. Acuatorulu este de regula decanulu facultatii respective, acésta inse pote alege si pre altulu. Profesorii ordinari se numescu de catra Majestatea Sa cu contractu de instructiune; dreptulu de a candida professori la teologia se reserva confesiuniloru respective. Docentii potu examina cu valere in intielesulu legii. Studiosulu nu este legatu de professoru, ci numai de obiectu; totu-si ar' derogá demnitatea legii, daca ea ar' voii se se ingrisesca si de asié ce-va, ce se tiene de disciplina universitatii: ca adeca legea se prescria auditoriulu diligenti'a, de-si asié numit'a cetire a catalogulu nu se amintescu espresu in lege. Esamenulu de maturitate se va delaturá, dar' se va suplini prin esamenulu de primire, a lucarii scopu va fi a cercá, daca studiosulu respectivu este destulu de pregatitu pentru specialitatea, la care voiescu se se aplice. Proieptele de lege au primitu degiá consentimentulu Majestatii Sale si se voru presinta camerei. Proieptulu de lege pentru universitatea d'in Clusiu se deosebesce de alu universitatii d'in Pest'a numai in ace'a, ca prescrie infiintarea numai a trei facultati, adeca facultatea de medicina, filosofica si juridica. Universitatea acésta se va deschide in Octomvrie a. c. Mai este inca de adausu, ca proieptulu de lege prescrie cu privire la insintarea, stramutarea si pensiuarea profesoriloru nesce norme totu atatu de stricte, precum sunt despusetiunile legislativei in privintia judecatoriloru, pentru scutirea independintiei loru.

*(Ni se scrie) d'in Orlatu, (in Transilvania,) ca pre acolo troleie si jafurile sunt la ordenea dilei. Nu scimu daca existu in Transilvania organe de securitate, pentru a impedece atentatele contr'a averii si vietii cetateniloru.

*(Dinar. ungarcescu „Reform“) publica estrasulu elaboratulu anchetei pentru organizarea comunelor si a comitatelor. Comisiunea crede a respectá, in modulu celu mai pregnantu, autonomi'a comunelor, daca antiestia comunale nu se va alege in urm'a candidatiunii de catra judele tractualu, ci, cu totulu independinte, de catra cei indreptatiti. Ce se atinge de comitate, ancheta a rezervatu comitiloru supremi dreptulu de a candida, precum si dreptulu de a implé provisoriu locurile vacante pana la cea mai de aproape congregatiune ordinaria a comitatulu; in privintia postulu de primu vice-comite inse s'a facutu una exceptiune, adeca in casu, candu acéstu postu ar remane vacantu, comitele supremu nu-lu pote implé prin unu substitutu, ci va trebui se onchiame indata comitatulu, si acésta va implé insu-si loculu vacantu. Reinnouirea (restauratiunea) personalulu oficialiloru si comitatulu comitatensu se face totu la siese ani. Compunerea comitatensu se face pre doue baze: diumetate pre bas'a alegerei, cea-alta diumetate pre bas'a censulu. Calificatiunea pentru alegere se conditiuneza prin censulu ce s'a acceptatu seu se va acceptá pentru alegere la dieta, cu diferenti'a ca calificatiunea negativa este identica cu cea positiva la alegerele comitatense. Partea ce-alalta a comitatulu consta d'in acei membri ai comitatulu, cari solvescu mai multa contributiune. Pentru-ca aristocrati'a se nu cascige in comitetu preponderantia neproportiuata, ancheta a statoritu numerulu membriloru comitatulu asié, ca class'a de mediu-locu se adauga unu contingentu insemnatu la diumetatea, ce consta d'in cei ce solvescu mai multa contributiune. Proportiunea numerica e detiermurita asié, ca 1000 suflete d'in fiacare comitatu se aiba in comitetu membri, unulu alesu si unulu d'iatre cei ce solvescu mai multa contributiune, inse cu restringerea, ca comitetulu comitatulu celui mai micu se nu constee d'in mai putieni de 200, ér' alu celui mai mare se nu treca preste 800 membri. Comitetulu tiene pre anu patru congregatiuni; amplotiati i sunt respundietori fiacare in persora, nu inse si colegialu.

*(A busu.) Ni se scrie: „Ungurasiulu Kovács Iosef, mai inainte z'erariu, in 1862 scriba la judele cercualu d'in Aciuva, si d'in gratia acelu d. jude, asta-di notariu in Halmagin, comite, in contra romaniloru d'in notariatulu Banescuanu, ilegalitati, batu-jouere si insulte ne mai pomenite. Are 400 fl. solutiune ficsa si 40 fl. bani de cortelu. Dni'a-sa trage de pre spatelu romaniloru 150 fl. pentru cortelu. Apoi i sugo dupa placu, i-injura, i-palmuece. Persone nepetate au fostu maltiutate de d'insulu. L'au acusatulu la comitatu si la pretura d'in Aciuva, dar' fara rezultatu. Lui nici ca-i pasa; firescu, candu S... cu parti'a sa lu protege.“ -- Trageimu atentiunea mai mariloru d'in comitatulu Zarandulu asupra acestoru denuntiari, ca cercandu reulu, se-lu vindece. Tiranii cei mici de la sate au, de multe ori, corne mai mari de catu cei de la carma. Trebuie mai ciuntate.

Sciri electrice.

Vien'a, 15. ian. Ministrulu comunu de fincie, bar. Becke, mori asta-di la 2 ore. (Numitululu ministru a functiuatulu tempu mai lungu in Romania in calitate de consulu generalu alu Austriei, si a fostu amicu mare alu ungariloru. Red.)

Munichu. 17. ian. Regele deschise asta-di camer'a. Cuventulu de trouu anuncia urmatoriele proiecte de legi pentru: alegerile directe, regulamentul penala si organizarea gardei cetatienescoi. Cu privire la bugetu dice: Elaborarea bugetulu a fostu cu neputintia fara'da recurge la urcarea contributiunii. Cu privire la politica esterna dice, ca regele nu se pote invoii la reformarea Germaniei, de catu numai sub conditiunea, ca Bavaria se fia sustienuta in autonomi'a sa.

Roma, 17. ian. Maj Sa Imperates'a Austriei plecá asta di in ainte de media-di. Teri a primitu pre episcopii Ostrunguriei.

Paris, 17. ian. „Figaro“ spune, ca arciducele Rudolfu invitá de principiulu imperialu se vina la visita in Vien'a, — d'in partea sa promite a i reintorce visit'a.

Florentia, 17. ian. Regele va sosí aici in 26 l. e. si va primí pe arciducele Albrecht. Ambasadorulu ostrunguru, b. Kúbeck, va insoci, pana la Ancon'a, pe Imperatesa Austriei.

Vien'a, 17. ian. Se afirma, ca postululu ministeriulu comunu de fincie se va implé cu unu unguuru. Siefulu de sectiune Weninger conduce afacerile numitululu ministeriu.

Vien'a, 17. ian. In siedinta de asta-di a senatulu imperialu, presiedintele publica autografulu imperatescu, care dispenséza pre ministrulu-pre-

siedinte c. Taaffe, ministrii Potocky si Berger d'in posturile lor si insarcineza pre minist. Plener cu constituirea definitiva a noului cabinetu. Baronulu Plener e insarcinatu cu conducerea presidiulu ministerialu si cu a ministeriulu pentru aপরeraa tieriei.

Roma, 17. ian. Mai multi de 300 membri ai conciliulu au refusat subsciere a petitiunii in favorulu infalibilitatii papali, era altii cerura aménarea cestiunii. Adversarii infalibilitatii decisera a presinta una contra-petitiune.

Parisu, 17. ian. S'a propusu in camera, ca cererea procororulu de statu pentru estradarea lui Rochefort se nu se implenesca. Ollivier a dechiaratu, ca impregiurarea acésta pote dá ansa pentru una cestiune de cabinetu.

Vien'a, 18. ian. Dinar. „Morgenpost“ spune in nr. seu de asta-di, ca ministrulu ung. Lónyay va fi numitu, in loculu repausatulu Becke, ministru comunu de fincie.

Vien'a, 18. ian. „Neue fr. Presse“ anuncia: Guvernulu romanu negociéza, pana acuma fara rezultatu, a supr'a detoriei flotante.

Bursa de Vien'a de la 17. ian.

5% metall.	60.—	Londra	123.17
Imprim. nat.	70.—	Argintu	120.25
Sorti d'in 1860	98.25	Galbenu	5.80 1/2
Act. de banca	733.	Napoleond'or	9.84 1/2
Act. inst. cred.	256.50		

Nr. 21

sied. III.

Concursu. *)

Amesuratu determinatiunii adunarii generali d'in 2 Septemvre 1869 st. n. Nr. 8 si in urmare decisulu directionalu de datulu 6 Decemvre nou 1869 Nr. 21, pentru impartirea stipendiiloru preliminaru pre anulu scolaristicu 1869/70, prin acésta se escrie concursu si anume:

a) pentru unu stipendiu pre partea unui studinte la facultatea politecnica in suma de	300 fl.
b) pentru doue stipendii câte de	120 fl.
c) „ trei „ „	80 „
d) „ doue „ „	60 „
Sum'a	900 ^{fl.}

Tenerimea studiosa, doritoria de a fi provieduta cu aceste ajutorie stipendiare inca in anulu curinte scolaristicu 1869/70, este avisata a subscrne suplicele la subscris'a directiune pana la finea lunei lui Ianuaru 1870 st. n. proviedute cu urmatoriele documinte:

- 1) cu testimoniu scolaristicu de frecuentare si despre progresulu invetiaturei d'in primulu periodu alu studioru invetate in anulu curinte, pre langa documentarea precisa si despre invetiarea limbii si literaturii romane;
- 2) cu adeverinti'a antiestiei comunale vidimata si d'in partea concernintelu oficiu parochialu, despre paupertatea materiale a suplicantelu;
- 3) cu adeverinti'a superioritatii scolastice: cumca suplicantele nu este proviedutu si d'in alte parti cu vre unu ajutoriu stipendiaru.

Suplicantiloru aspiratori la aceste stipendii a le asociatiunii, se face cunoscutu pentru orientare: ca numai acei-a se voru preferi carii voru areta calculi eminenti d'in studie, si absolut'a loru lipsa de ajutoriu materialu.

Tenerii provieduti degiá cu stipendiele d'in anulu 1868/9 si incuviintiate mai tardiu, nu potu concurge si la aceste; era cei avisati de a se acomoda acestui concursu de asta-data voru fi considerati cu preferenti'a, — incatu voru corespunde recerintiloru mai susu espuse.

Directiunea asociatiunii nationale pentru cultura poporulu romanu.

Aradu, 10 Ianuaru 1870.

Ioane Popoviciu Deseanu m. p.

directoriu secundariu.

Petru Petroviciu, m. p.

notariu directionalu.

*) Tote celelalte onorabile Redactiuni ale diariiloru romane nationale sunt rogato: ca se binevoiesca a reproduce acésta publicatiune si in colonele loru.

Directiunea Asoc.

Proprietariu si editori ALEXANDRU ROMANU
Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.